

14247 LLEI ORGÀNICA 3/1989, de 21 de juny, d'actualització del Codi penal. («BOE» 148, de 22-6-1989.)

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei orgànica.

Sapiguen: Que les Corts Generals han aprovat la Llei orgànica següent i jo la sanciono:

PREÀMBUL

Entre els principis en què descansa el dret penal modern destaca el d'intervenció mínima. En mèrit seu l'aparell punitiu reserva la seva actuació per als comportaments o conflictes la importància o transcendència dels quals no pot ser tractada adequadament més que amb el recurs a la pena; una decisió tan greu es funda al seu torn en la importància dels béns jurídics en joc i en l'entitat objectiva i subjectiva de les conductes que els ofenen.

Ja fa temps que hi ha unanimitat en la jurisprudència i doctrina espanyoles sobre la idea que el nostre sistema penal té una amplitud excessiva; el nombre de les infraccions penals que no tenen sentit és gran en l'actualitat, sigui perquè ha desaparegut la seva raó de ser, sigui perquè el dret privat o el dret administratiu estan en condicions d'oferir solucions suficients, amb l'avantatge addicional de preservar l'ordre del que és delictiu en el seu lloc adequat, que ha de ser la cúspide dels comportaments il·lícits. En el mateix tipus de consideracions s'ha d'inscriure el fet demostrable que fora del que és punible es descriuen i sancionen conductes d'entitat notòriament superior a les que són objecte de les descripcions penals. Resulta així que, d'una banda, s'ha arribat a un excés de presència del que és punitiu, i, d'una altra, s'ha produït cert desequilibri entre les penes i el sistema de reaccions jurídiques no penals.

La situació exposada és particularment visible en l'àmbit de les faltes. Les que en el seu moment van ser denominades «delictes venials» integren un cos d'infraccions penals d'excessiva amplitud. A això s'afegeixen les imaginables conseqüències d'acumulació davant dels tribunals de justícia de molts petits problemes que no mereixen certament el dispendi de tants esforços dels poders públics.

Aquestes consideracions han portat el Govern a afrontar la tasca d'ajustar el sistema penal positiu al principi de mínima intervenció esmentat. Aquest objectiu passa evidentment, i abans que res, per la reducció del llibre III del Codi penal, part del sistema legal que més clarament infringeix el principi avantdit. La solució més simple i contundent hauria estat la total supressió del llibre esmentat, però una lectura detinguda d'aquest posa de manifest que algun dels comportaments que sanciona ha de prosseguir en l'esfera penal, i que fins i tot mereix ser elevat a la condició de delicte, per la qual cosa el recurs a la derogació ha de ser també usat acuradament. Aquesta cautela, a més, la imposa la necessitat de comprovar en cada cas si es tracta de conductes que han perdut tot el sentit antijurídic o, en les que, en alguna mesura, el conservin, si existeix una solució alternativa adequada, a través de la capacitat sancionadora d'autoritats administratives.

En referència a les concretes modificacions que s'introdueixen és, doncs, comprensible que en la seva major part afectin el llibre III. L'actual títol I d'aquest, fins ara compost de dos capítols (De les faltes d'impremta i contra l'ordre públic) queda reduït a les faltes contra l'ordre

públic, ja que les denominades faltes d'impremta descriuen conductes que, en cas de ser realment rellevants, poden ser subsumides en tipus de delicte existents des de fa temps, però que si no tenen aquesta rellevància no mereixen cap reacció punitiva. Les subsistents faltes contra l'ordre públic experimenten una important reducció.

El títol II rubricat «De les faltes contra els interessos generals i el règim de les poblacions», i compost fins ara de vint-i-vuit infraccions, queda integrat únicament per sis faltes. Era aquest un títol de contingut heterogeni, on convivien la celebració d'espectacles sense llicència i el banyar-se indecentment, per exemple. Les infraccions que es despenalitzen són, doncs, de natura molt diversa. Unes, com és el cas pres com a exemple de la celebració d'espectacles sense els permisos necessaris, té suficient tractament en l'activitat sancionadora de les administracions; d'altres, com el cas del bany ofensiu de les regles de decència, són exponents de la confusió entre moral i dret plasmada en elements valoratius incompatibles amb la seguretat jurídica; i, en general, el conjunt de conductes que es despenalitzen no té cap altre caràcter que el tècnicament conegut com a infraccions de policia. La possibilitat que aquests comportaments, o altres d'anàloga entitat, siguin sancionats mitjançant ordenances o bans és perfectament ajustable a les garanties constitucionals, quant als drets personals, i a les competències de les autoritats administratives, des de l'Administració central als ens locals.

Subsisteixen al títol II la tradicional falta consistent a negar-se a rebre en pagament moneda legítima, la falta de comunicació a l'autoritat per part d'un facultatiu dels senyals d'enverinament o un altre delicte en persona o cadàver que examinin, la profanació de cadàvers, i la posada en llibertat perillosa d'animals ferotges, conductes totes que s'estima que han de continuar en l'àmbit penal pel grau d'afecció que, encara que potencialment, representen per a determinats béns jurídics.

Les modificacions que s'introdueixen al títol III del llibre III no es poden valorar simplement com a reduccions o despenalitzacions -encara que desapareixen gairebé la meitat de les infraccions actuals-, ja que el seu abast és molt més gran, fins al punt que ha obligat que aquesta Llei hagi d'abordar la modificació de determinats preceptes del llibre II amb els quals aquestes faltes han de mantenir concordança. Això passa amb les lesions: fins ara les infraccions contra la integritat física en el nostre dret positiu estaven tabulades i penalitzades, essencialment, d'acord amb els criteris de resultat de menyscabament produït i durada del temps necessitat d'atenció mèdica, tècnica que fa difícil l'aplicació i integració del dol la concurrència del qual està imposada per l'article 1 del nostre Codi, a més d'oferir tots els inconvenients de les casuístiques penals basades en dades aritmètiques. Tot això ha posat de manifest la conveniència d'aprofitar l'obligada modificació de la falta per procedir a una reestructuració completa de les infraccions penals concernents a la integritat física. Encara que després centrarem l'atenció en aquesta modificació del llibre II, destaquem que el nou article 582 queda com a tipus residual no condicionat pel temps de durada dels efectes de la lesió, a més de recollir en el seu àmbit, per la seva clara afinitat morfològica, els maltractaments fins ara penats als articles 583 i 585.1r.

Moltes són les faltes dedicades en l'actualitat a la protecció de menors i d'alienats. El seu nombre clarament excessiu es redueix notòriament, sense cap detriment de la tutela penal que es considera imprescindible, raó per la qual es manté la punició dels abandonaments, omissions lleus d'auxili o assistència, aprofitament lucratiu -exceptuant la utilització per a la mendicitat, que passa a la condició de delicte- i incompliment dels deures de custòdia.

En un altre ordre de conductes es pot destacar que es mantenen les faltes d'amenaçes i coaccions o vexacions injustes, ja que sent en important mesura unes figures penals, les d'amenaçes i coaccions, dotades d'un cert caràcter valoratiu, comprensible en consideració als diferents elements personals i circumstancials que contribueixen a dificultar una concreció legal de la gravetat exacta, per ser impossible construir semblant idea amb criteris apriorístics, sembla prudent mantenir obert un ventall de possibilitats que pot donar la resposta adequada a tantes situacions imaginables. Raons anàlogues, encara que en relació amb béns jurídics d'una altra natura, expliquen la subsistència de les faltes d'injúries lleus i de denegació d'auxili.

Importància singular ofereix la modificació de l'actual article 586. 3r, que desapareix com a tal, i és substituït pel 586 bis. Com és sabut, el nostre sistema legal regula la culpa o imprudència, declarada forma subjectiva de comportament delictiu a l'article 1 del Codi, a través dels articles 565, 586.3r (fins ara) i 600, que generen, al seu torn, els conceptes d'imprudència temerària, imprudència simple amb infracció de reglaments i la mateixa classe d'imprudència simple sense tal infracció reglamentària. Aquest peculiaríssim sistema, destinat a desaparèixer en el seu moment quan un nou i complet Codi penal pugui establir el sistema d'incriminació singularitzada de les formes culposes de determinats delictes, presenta diferents defectes tant a l'article 565 (delictes) com en els fins ara vigents articles 586.3r i 600 (faltes), que han motivat les modificacions que amb aquesta Llei es volen introduir. El nou article 586 bis parteix de la consideració que la denominada «infracció de reglaments», per concórrer pràcticament en tot fet culpós, no pot ser utilitzada com a criteri diferenciador entre el delictes i la falta, com ara succeeix; ans al contrari, fins i tot per a la falta s'ha de requerir tal infracció reglamentària fins i tot admetent la possibilitat d'un tipus mínim de falta en què no concorri aquest element o bé en què el resultat esdevingut no sigui el propi d'un delictes.

Es manté la sanció especial per al supòsit que aquestes imprudències siguin comeses amb vehicle de motor, i és necessari destacar, encara que no és l'únic cas en què es pren aquesta decisió a la Llei que es presenta, l'alteració essencial de la perseguibilitat d'aquestes infraccions, abandonant la persecució d'ofici i exigint almenys la denúncia prèvia de l'ofès. Amb això no es pretén limitar l'accés als tribunals de justícia, sinó evitar una actuació d'aquests innecessària per no requerida, ja que no es dona un interès general suficient que aconselli mantenir el sistema fins ara vigent.

Gran és també la reducció que es produeix al títol IV, dedicat a les faltes contra la propietat, que passen a ser nou en lloc de les vint-i-quatre fins ara existents. Moltes de les que desapareixen només van tenir sentit en una societat eminentment agrícola i econòmicament endarrerida, ja que només així s'explica, per exemple, el caràcter penal del furt de broses i brancatges o el pas per vinyes, o el mesurament de la multa d'acord amb l'espècie del bestiar, tal com disposa el fins ara vigent article 592. Tot això desapareix. Del que subsisteix destaca la nova falta de furt d'ús, l'absència de la qual obligava a remetre a l'esfera del delictes totes les modalitats d'utilització temporal, així com la incorporació de la falta de defraudació de fluid elèctric. Es manté la falta d'entrada en heretat aliena, que es condiona a la persecució privada.

Els articles 597 i 600 aborden el problema de les faltes de danys, que per si soles integren en l'actualitat l'exponent més clar d'infracció del principi d'intervenció mínima, possibilitant el recurs al dret penal per resoldre un elevadíssim nombre de qüestions d'escassa entitat econòmica. Els articles esmentats han de concordar, al seu torn, amb els corresponents als delictes de danys,

integrant en conjunt una única figura penal. El nostre actual sistema legal ofereix, en suma, un espectre punitiu dels danys que va des de la falta culposa de danys en les coses previst a l'article 600 fins a les modalitats doloses previstes al capítol IX del títol XIII del llibre II. La gradació de la gravetat dels atacs punibles en aquesta matèria posa doncs de manifest que la intervenció del dret penal comença pràcticament a la vegada que la culpa extracontractual, la reclamació de la qual es pot fundar en l'article 1.902 del Codi Civil, precepte que de fet preveu, entre d'altres, les mateixes situacions que són submissibles al Codi penal com a faltes culposes de danys d'acord amb l'article 600 d'aquest. Aquest solapament mostra l'excés de presència en aquesta matèria de l'aparell punitiu, i convé afegir que per aquesta via entren en el necessari coneixement dels tribunals penals un elevat nombre d'assumptes que no tenen raons politicocriminals que aconsellin la seva submissió a la jurisdicció penal, per les ja apuntades limitacions que imposa el principi d'intervenció mínima.

Per tot això no resulta estrany que tant la doctrina com el criteri dels col·lectius professionals de jutges i magistrats, com la mateixa proposta d'avantprojecte de nou Codi penal de 1983, s'hagin mostrat partidaris de reduir la intervenció penal o, el que és el mateix, despenalitzar algunes conductes. Els criteris seguits per complir aquest propòsit es limiten a excloure les formes més lleus d'atacs culposos contra la propietat qualificables com a danys, preservant, per descomptat, la intervenció penal per a quan es produeixin lesions personals, i exigir l'impuls particular per a la persecució d'aquests fets, ja que la persecució d'ofici que fins ara els dominava en el processal contribuïa a una innecessària acumulació de causes penals. Està clar que el sistema punitiu ha de conservar una certa parcel·la de fet sota comminació penal: aquests fets, naturalment, són els que apareixen, per raons objectives i subjectives, com els més greus atacs destructius de la propietat; es reputen com a tals els danys dolosos, remesos a la condició de delictes o falta segons la quantia d'aquests, i els danys culposos fruit d'imprudència temerària o simple per import superior a la quantia de l'assegurança obligatòria. Aquestes últimes modalitats es condionen a la persecució privada.

La limitada despenalització de la imprudència amb resultat de danys aconsella l'addició de determinats preceptes per agilitar les eventuals reclamacions que es puguin presentar en l'ordre civil per danys causats en ocasió de la circulació de vehicles de motor.

Les modificacions que s'introdueixen al llibre III conclouen amb la substitució del contingut de l'article 602 per un altre que es destina a regular la capacitat substitutiva per perseguir les faltes el càstig de les quals es condiona a la denúncia prèvia de l'ofès, i reconeixen que en defecte d'aquest, o quan la persona sigui desvalguda, poden exercir l'acció corresponent els seus hereus o el representant legal, així com denunciar el Ministeri Fiscal.

Les reformes que amb aquesta Llei s'incorporen al Codi penal no es limiten al llibre III, sinó que abasten altres disposicions, moltes de les quals s'han de modificar a conseqüència dels canvis operats en aquell. Aquest és el cas, en especial, del delictes de lesions: la modificació de la falta correlativa resultaria incoherent mantenint la part fonamental d'aquesta figura penal; per aquest motiu es decideix acabar amb l'envellit i defectuós sistema tècnic d'incriminació per consideració a les quanties, criteri resultatiu que prescindeix de qualsevol valoració politicocriminal.

Per això se substitueixen aquestes tipicitats per altres en què el determinant no és tant el temps de sanitat de la lesió com els modes i formes de la seva causació, pre-

servant, com és lògic, la major gravetat de la castració, mutilació i esterilització.

Per la seva incompatibilitat frontal amb la seguretat jurídica i el principi mateix de culpabilitat, se suprimeix el denominat homicidi en baralla tumultuària i se substitueix per un sol tipus de delicte (article 424); la participació en baralla s'incrimina com a infracció de mera activitat.

La necessitat d'una reforma dels denominats delictes «contra l'honestedat» del Codi penal és una exigència que cada dia es perfila amb major nitidesa i és reclamada des d'àmplies capes de la societat.

Una primera modificació s'imposa: respectar la idea que les rúbriques han de tendir a expressar el bé jurídic protegit en els diferents preceptes, fet que suposa substituir l'expressió «honestedat» per «llibertat sexual», ja que aquest és l'autèntic bé jurídic atacat.

La modificació introduïda al capítol primer del títol IX, del llibre II, suposa incloure en el delicte de violació, a més del coit vaginal, el rectal i bucal; així mateix amb la nova redacció els subjectes passius poden ser tant homes com dones. D'aquesta forma es pretén que el tipus penal respongui a la realitat de la dinàmica delictiva actual.

D'altra banda, la modificació propugnada no assoliria plenament la seva finalitat si, en coherència amb tot l'anterior, no es modifica també el capítol VIII del títol VII.

Responent a la deficient protecció dels membres físicament més febles del grup familiar davant de conductes sistemàticament agressives d'altres membres d'aquest, es tipifiquen com a delicte els maltractaments exercits sobre menors o incapaces, així com els exercits sobre el cònjuge quan, malgrat no integrar individualment considerats més que una successió de faltes, es produeixen de manera habitual.

D'altra banda, per a la protecció dels membres econòmicament més febles de la unitat familiar davant de l'incompliment de deures assistencials per l'obligat a prestar-los, s'incorpora al Codi penal una nova modalitat d'abandonament de família, consistent en l'impagament de prestacions econòmiques establertes per conveni o resolució judicial, en els casos de processos matrimonials, intentant així atorgar la màxima protecció als qui en les crisis matrimonials pateixen les conseqüències de la insolidaritat de l'obligat a prestacions d'aquella classe.

Finalment, és objecte d'especial sanció una nova modalitat d'abandonament de família, que abraça les conductes consistents a destinar menors de setze anys a la pràctica de la mendicitat, de tan lamentable actualitat.

Experiències recents han posat de manifest la necessitat politicocriminal d'augmentar les sancions penals per als supòsits de conducció temerària, algun dels quals, entre els quals ha causat especial alarma social el dels denominats conductors homicides, assoleix una posició intermèdia entre el delicte de risc i la temptativa d'homicidi, valoració que explica la seva particular tipificació i la pena que s'estableix. Amb això, d'altra banda, es reforça la funció preventiva i la capacitat correctora de comportaments greument antisocials que es produeixen en ocasió de la circulació de vehicles de motor. Raons anàlogues, encara que en un altre àmbit de problemes, han aconsellat la introducció d'un tipus especial de delicte de risc.

Aquest conjunt de modificacions del llibre II del Codi acredita amb nitidesa que l'abast de la reforma no se circumscriu a la descriminalització de comportaments, sinó que aquesta suposa també una nova formulació d'interessos dignes de tutela i un reforçament de la protecció d'altres ja existents.

Alteracions en el número de les disposicions obliguen a petites modificacions en determinats articles.

Finalment, es procedeix a una revisió general de les quanties de les multes.

Article primer

Els títols I a IV del llibre III del Codi penal queden amb el contingut següent:

TÍTOL PRIMER

De les faltes contra l'ordre públic

Article 566.

Queda sense contingut.

Article 567.

Queda sense contingut.

Article 568.

Han de ser castigats amb les penes d'un a cinc dies d'arrest menor i multa de 5.000 a 50.000 pessetes els qui, dins de població o en un lloc públic o freqüentat, disparin armes de foc, aire comprimit o gas.

Article 569.

Els qui pertorbin lleument l'ordre a l'audiència d'un tribunal o jutjat, en els actes públics, en espectacles, solemnitats o reunions nombroses, han de ser castigats amb les penes d'un a quinze dies d'arrest menor i multa de 5.000 a 50.000 pessetes.

Article 570.

Han de ser castigats amb multa de 5.000 a 25.000 pessetes:

1r Els qui faltin al respecte i consideració deguda a l'autoritat, o la desobeeixin lleument, deixant de complir les ordres particulars que els dicti.

2n Els qui ofenguin de manera lleu els agents de l'autoritat, quan exerceixin les seves funcions, i els qui, en el mateix cas, els desobeeixin.

Article 571.

Han de ser castigats amb multa de 5.000 a 25.000 pessetes els qui ocultin el seu vertader nom, veïnatge, estat o domicili a l'autoritat o funcionari públic que els ho preguntu en l'exercici de les seves funcions.

Article 572.

Ha de ser castigat amb multa de 10.000 a 100.000 pessetes el titulat o habilitat que exerceixi la seva professió sense trobar-se inscrit en el respectiu col·legi, corporació o associació oficial, sempre que sigui exigit reglamentàriament aquest requisit.

TÍTOL II

De les faltes contra els interessos generals i règim de les poblacions

Article 573.

Han de ser castigats amb la pena d'un a deu dies d'arrest menor o multa de 5.000 a 50.000 pessetes:

1r Els qui es neguin a rebre en pagament moneda legítima.

2n Els qui havent rebut de bona fe moneda, bitllets o títols falsos els expedeixin en quantitat que no excedeixi les 30.000 pessetes, després de constar-los la seva falsedat.

Article 574.

Queda sense contingut.

Article 576.

Els facultatius que, apreciant senyals d'enverinament o d'un altre delictes en una persona a la qual assisteixin, o en un cadàver, no ho comuniquin immediatament a l'autoritat, han de ser castigats amb les penes de cinc a quinze dies d'arrest menor i multa de 5.000 a 50.000 pessetes, sempre que per les circumstàncies no incorrin en responsabilitat més gran.

Article 577.

Els qui profanin els cadàvers, cementiris o llocs d'enterrament amb fets o actes de caràcter lleu han de ser castigats amb multa de 5.000 a 25.000 pessetes.

Article 578.

Queda sense contingut.

Article 579.

Els qui apedreguin o taquin estàtues o pintures o causin un dany qualsevol als carrers, parcs, jardins o passejos, en l'enllumenat o en objectes d'ornament o pública utilitat o esbarjo, encara que pertanyin a particulars, han de ser castigats amb les penes d'arrest menor i multa de 5.000 a 50.000 pessetes.

Article 580.

Els propietaris o encarregats de la custòdia d'animals ferotges o perjudicials que els deixin en llibertat o en disposició de causar mal han de ser castigats amb les penes de multa de 5.000 a 25.000 pessetes.

Article 581.

Queda sense contingut.

TÍTOL III

De les faltes contra les persones

Article 582.

El qui per qualsevol mitjà o procediment causi a un altre una lesió que no requereixi tractament mèdic o quirúrgic o només exigeixi la primera assistència facultativa ha de ser castigat amb la pena d'arrest menor, llevat que es tracti d'alguna de les lesions de l'article 421.

El qui colpegi o maltracti d'obra un altre sense causar-li lesió ha de ser castigat amb la pena d'un a quinze dies d'arrest menor o multa de 25.000 a 100.000 pessetes. Quan els ofesos siguin els ascendents, el cònjuge o persona a qui es trobi lligat de forma permanent per anàloga relació d'afectivitat, o els fills menors, la pena ha de ser la d'arrest menor en tota la seva extensió.

Article 583.

Queda sense contingut.

Article 584.

Han de ser castigats amb la pena d'arrest menor o amb la multa de 25.000 a 75.000 pessetes, a l'arbitri del tribunal:

1r Els pares de família que deixin de complir els deures de guarda o assistència inherents a la pàtria potestat per motius que no siguin l'abandonament maliciós del domicili familiar o la seva conducta desordenada.

2n Els tutors o encarregats d'un menor de divuit anys que deixin de complir els deures de tutela o guarda pels motius expressats al número anterior.

3r Els encarregats d'un alienat que deixin de complir els seus deures de tutela o guarda o els qui deixin d'atendre persones grans que depenguin de la seva cura.

4t Els qui, sense haver tingut participació en faltes contra la propietat comeses per menors de setze anys, es lucrin en qualsevol forma amb els productes d'aquestes.

5è Els qui, trobant abandonat un menor de set anys, no el presentin a l'autoritat o a la seva família, o no li prestin, si s'escau, l'auxili que les circumstàncies requereixin.

6è Els pares, tutors o guardadors suspensos en l'exercici de la guarda i educació d'un menor que, sense arribar a incórrer en el delictes de desobediència, trenquin la resolució adoptada pel jutge en l'exercici de la seva facultat protectora, s'apoderin del menor i el treguin de la guarda establerta en la resolució judicial, i els pares, tutors o guardadors que, igualment, sense arribar al delictes de desobediència, incompleixin una resolució judicial en l'exercici de la seva facultat reformadora i retirin el menor de l'establiment, família o institució tutelar a qui hagi estat encomanat per a la seva observació o tractament.

Incorren també en la pena esmentada les terceres persones que realitzin els actes d'apoderar-se o rebre indegudament el menor o cooperin amb aquestes.

7è Els representants d'associacions o institucions tutelars o directors d'establiments o altres persones que, incomplint les resolucions a què es refereix el número anterior, lliurin indegudament als seus pares o tutors, o a terceres persones, el menor que se'ls hagi confiat, llevat que el fet constitueixi delictes.

Els pares o tutors esmentats als números 1r i 2n d'aquest article poden ser suspesos en l'exercici dels drets inherents a la pàtria potestat o a la tutela sobre el menor.

Article 585.

Han de ser castigats amb la pena d'un a cinc dies d'arrest menor o multa de 5.000 a 25.000 pessetes:

1r Els qui, de manera lleu, amenacin un altre amb armes o les treguin en una baralla, com no sigui en justa defensa.

2n Els qui de paraula i en la calor de la ira amenacin un altre amb causar-li un mal que constitueixi delictes, i amb els seus actes posteriors demostrin que no persisteixen en la idea que signifiquen amb la seva amenaça.

3r Els qui de paraula amenacin un altre de causar-li algun mal que no constitueixi delictes.

4t Els qui causin a un altre una coacció o vexació injusta de caràcter lleu.

Els fets descrits en aquest article només són perseguibles mitjançant denúncia de l'ofès.

Article 586.

Han de ser castigats amb multa de 25.000 a 100.000 pessetes:

1r Els qui injuriïn lleugerament un altre de paraula o d'obra, si reclama l'ofès, el perdó del qual extingeix la pena.

2n Els qui, requerits per un altre per evitar un mal major, deixin de prestar l'auxili sol·licitat, sempre que no els hagi de resultar cap perjudici i si reclama l'ofès.

Article 586 bis.

Els qui, per simple imprudència o negligència, causin un mal a les persones que, si hagués dol, constituïria delictes, han de ser castigats amb la pena d'arrest menor i multa de 50.000 a 100.000 pessetes, sempre que concorri

infracció de reglaments, i, quan aquesta no concorri, amb la d'un a quinze dies d'arrest menor o multa de 50.000 a 100.000 pessetes.

Si el fet es comet amb vehicle de motor es pot imposar, a més, la privació del permís de conduir per un temps d'un a tres mesos.

Les infraccions penades en aquest article només són perseguibles amb la denúncia prèvia de l'ofès.

TÍTOL IV

De les faltes contra la propietat

Article 587.

Han de ser castigats amb arrest menor:

1r Els qui cometin furt o utilitzin il·legítimament un vehicle de motor aliè, si el valor d'allò sostret o utilitzat no excedeix les 30.000 pessetes.

2n Els qui cometin estafa, apropiació indeguda o defraudació d'electricitat, gas, aigua, o un altre element, energia o fluid, en quantia no superior a 30.000 pessetes.

Article 588.

Queda sense contingut.

Article 589.

El qui executi els actes compresos a l'article 518 ha de ser castigat amb multa de 5.000 a 50.000 pessetes, si la utilitat no excedeix les 30.000 pessetes o no és estimable, sempre que hi hagi denúncia del perjudicat.

Article 590.

El qui entri en heretat murada o encerclada sense permís del propietari ha de ser castigat amb multa de 5.000 a 25.000 pessetes, sempre que hi hagi denúncia del perjudicat.

Article 591.

Queda sense contingut.

Article 592.

Queda sense contingut.

Article 593.

Queda sense contingut.

Article 594.

L'encarregat de la custòdia de bestiaris que entrin en heretat aliena sense causar dany, sense tenir dret o permís per a això, ha de ser castigat amb la multa de 5.000 a 25.000 pessetes, sempre que hi hagi denúncia del perjudicat.

Article 595.

Han de ser castigats amb la pena d'arrest menor o multa de 25.000 a 100.000 pessetes els qui executin incendi de cosa a què es refereix l'article 552, quan el dany causat no excedeixi les 30.000 pessetes.

Article 596.

Els qui infringeixin els reglaments o bans de bon govern sobre crema de rostolls o altres productes forestals han de ser castigats amb multa de 5.000 a 50.000 pessetes.

Article 597.

Han de ser castigats amb la pena de dos a deu dies d'arrest menor o multa de 50.000 a 100.000 pessetes els qui intencionadament causin danys l'import dels quals no excedeixi les 30.000 pessetes.

Article 598.

Queda sense contingut.

Article 599.

Queda sense contingut.

Article 600.

Han de ser castigats amb multa de 25.000 a 100.000 pessetes els qui per simple imprudència, amb infracció dels reglaments, causin danys en les coses l'import dels quals excedeixi la quantia de l'assegurança obligatòria.

Si el fet s'ha comès amb vehicle de motor es pot imposar, a més, la privació del permís de conduir per un temps de fins a tres mesos.

Les infraccions previstes en aquest article només són perseguibles mitjançant denúncia del perjudicat.

Article segon

Al títol V del llibre III del Codi penal, l'article 602 queda redactat de la manera següent:

«A les faltes perseguibles amb denúncia prèvia de l'ofès o perjudicat, en defecte d'aquests, també poden instar la incoació del procediment els seus hereus o el seu representant legal.

El Ministeri Fiscal pot denunciar en els casos que consideri oportú, en defensa de la persona ofesa si aquesta és completament desvalguda.

L'absència de denúncia no impedeix la pràctica de diligències a prevenció.»

Article tercer

L'article 243 del Codi penal queda sense contingut.

Article quart

U. La secció primera, del capítol II, del títol V, del llibre II del Codi penal, amb la rúbrica «Delictes contra la seguretat del trànsit», queda redactada de la manera següent:

«Article 340 bis a).

Ha de ser castigat amb les penes d'arrest major o multa de 100.000 a 1.000.000 de pessetes i privació, en tot cas, del permís de conducció per un temps de tres mesos i un dia a cinc anys:

1r Qui condueixi un vehicle de motor sota la influència de begudes alcohòliques, drogues tòxiques, estupefants o substàncies psicòtropes.

2n Qui condueixi un vehicle de motor amb temeritat manifesta i posi en concret perill la vida o la integritat de les persones.

Article 340 bis b).

Ha de ser castigat amb les penes d'arrest major o multa de 100.000 a 1.000.000 de pessetes el qui origini un greu risc per a la circulació d'alguna de les formes següents:

Primera.—Alterant la seguretat del trànsit mitjançant la col·locació a la via d'obstacles imprevisibles, vessament

de substàncies lliscants o inflamables, mutació o dany de la senyalització o per qualsevol altre mitjà.

Segona.—No restablint la seguretat de la via, quan hi hagi obligació de fer-ho.

Article 340 bis c).

Quan dels actes sancionats als dos articles anteriors s'ocasioni, a més del risc previngut, un resultat lesiu, sigui quina sigui la seva gravetat, els tribunals han d'apreciar tan sols la infracció més greument penada.

En l'aplicació de les penes establertes als articles esmentats els tribunals han de procedir segons el seu prudent arbitri, sense subjectar-se a les regles prescrites a l'article 61.

Article 340 bis d).

Ha de ser castigat amb les penes de presó menor, multa de 150.000 a 3.000.000 de pessetes i privació del permís de conducció per un temps de dos a deu anys qui, amb consciència menyspreu per la vida dels altres, realitzi la conducta descrita al número 2 de l'article 340 bis a).

Quan no s'hagi posat en concret perill la vida o la integritat de les persones, la pena privativa de llibertat ha de ser la d'arrest major en el seu grau mitjà a la presó menor en el seu grau mínim.

El vehicle de motor utilitzat es considera instrument del delictes als efectes de l'article 48 d'aquest Codi.»

Dos. S'incorpora al capítol II, del títol V, del llibre II del Codi penal una secció quarta nova amb la següent rúbrica i contingut:

«D'ALTRES DELICTES DE RISC»

Article 348 bis b).

«Els qui en la fabricació, manipulació, transport o tinença d'explosius, substàncies inflamables o corrosives, radioactives, tòxiques i asfixiants, o qualssevol altres matèries, aparells o artificis que puguin causar estralls, contravinguin les regles de seguretat establertes, i posin en concret perill la vida, la integritat o la salut de les persones, han de ser castigats amb la pena d'arrest major i multa de 150.000 a 3.000.000 de pessetes.

Incorren en les mateixes penes els qui en l'obertura de pous o excavacions, en la construcció d'edificis, preses, canalitzacions o obres anàlogues o en la conservació, condicionament o manteniment d'aquests infringeixin les regles de seguretat establertes l'inobservança de les quals pugui ocasionar resultats catastròfics, i posin en concret perill la vida, la integritat o la salut de les persones.»

Article cinquè

El capítol IV, del títol VIII, del llibre II del Codi penal queda redactat de la manera següent:

CAPÍTOL IV

De les lesions

Article 418.

El qui a posta mutili o inutilitzi un altre d'un òrgan o membre principal, el privi de la vista o de l'oïda, li causi l'anul·lació o una greu limitació de la seva aptitud laboral, una greu malaltia somàtica o psíquica o una incapacitat mental incurable, ha de ser castigat amb la pena de reclusió menor.

Article 419.

El qui a posta causi a un altre la mutilació o la inutilitat d'un òrgan o membre no principal, l'esterilitat o deformitat ha de ser castigat amb la pena de presó major.

Article 420.

El qui, per qualsevol mitjà o procediment, causi a un altre una lesió que menyscabi la seva integritat corporal o la seva salut física o mental, ha de ser castigat amb la pena de presó menor, sempre que les lesions requereixin per a la seva sanitat, a més d'una primera assistència facultativa, tractament mèdic o quirúrgic.

No obstant això, el fet descrit al paràgraf anterior pot ser castigat amb les penes d'arrest major o multa de 100.000 a 500.000 pessetes, ateses la natura de la lesió i les altres circumstàncies d'aquell.

Article 421.

Les lesions de l'article anterior han de ser castigades amb les penes de presó menor en els seus graus mitjà a màxim:

1r Si en l'agressió s'han utilitzat armes, instruments, objectes, mitjans, mètodes o formes susceptibles de causar greus danys en la integritat del lesionat o reveladores d'acusada brutalitat en l'acció.

2n Si com a resultat de les lesions l'ofès ha quedat impotent, estèril, deforme o amb una malaltia somàtica o psíquica incurable, o ha patit la pèrdua d'un membre, òrgan o sentit, o ha quedat impedit d'aquest.

3r Si s'ha utilitzat tortura.

Article 422.

El qui es mutili o el qui presti el seu consentiment per ser mutilat, amb la finalitat d'eximir-se del servei militar o d'un servei públic d'inexcusable compliment i és declarat exempt d'aquest servei per efecte de la mutilació, incorre en la pena de presó menor.

S'ha d'imposar la mateixa pena al qui amb la finalitat i resultat abans previstos es causi a si mateix qualsevol altra inutilitat o la produeixi a una persona diferent amb el seu consentiment.

Article 423.

Si la conducta penada a l'article anterior ha estat mitjançant preu, la pena ha de ser la immediatament superior a l'assenyalada a l'article esmentat.

Si el reu d'aquest delictes és cònjuge o persona a qui es trobi lligat de forma permanent per anàloga relació d'afectivitat, ascendent, descendent o germà per natura, adoptiu o afí en els mateixos graus del mutilat, la pena ha de ser la d'arrest major.

Article 424.

Els qui es barallin entre ells, envestint-se confusament i tumultuàriament i utilitzant mitjans o instruments perillosos per a la vida o la integritat de les persones, han de ser castigats per la seva participació en la baralla amb la pena d'arrest major en el seu grau màxim a la presó menor en el seu grau mitjà.

Article 425.

El qui habitualment, i amb qualsevol fi, exerceixi violència física sobre el seu cònjuge o persona a la qual estigui unit per anàloga relació d'afectivitat, així com sobre els fills subjectes a la pàtria potestat, o pupil, menor o incapaç sotmès a la seva tutela o guarda de fet, ha de ser castigat amb la pena d'arrest major.

Article 426.

Queda sense contingut.

Article 427.

Les penes assenyalades als articles 420 i 421, en els seus casos respectius, són aplicables a les que per infraccions greus de les lleis o reglaments de seguretat i higiene i de treball ocasionin deterioració apreciable en la salut o en la integritat física dels treballadors.»

Article sisè

L'article 428 del Codi penal queda redactat de la manera següent:

«Les penes assenyalades al capítol anterior s'han d'imposar en els seus casos respectius encara que hi hagi consentiment del lesionat.

No obstant el que disposa el paràgraf anterior, el consentiment lliure i expressament emès eximeix de responsabilitat penal en els supòsits de trasplantament d'òrgans efectuats d'acord amb el que disposa la Llei, esterilitzacions i cirurgia transsexual realitzades per facultatiu, llevat que el consentiment s'hagi obtingut viciadament, o mitjançant preu o recompensa, o l'atorgant sigui menor o incapaç; en aquest cas no és vàlid el prestat per aquests ni pels seus representants legals. Tanmateix, no és punible l'esterilització de persona incapaç que pateixi una greu deficiència psíquica quan aquesta hagi estat autoritzada pel jutge a petició del representant legal de l'incapaç, escoltat el dictamen de dos especialistes, el Ministeri Fiscal i amb l'exploració prèvia de l'incapaç.

El consentiment a què es refereix el paràgraf segon d'aquest article no eximeix de responsabilitat penal en els supòsits de l'article 422 d'aquest Codi.»

Article setè

U. L'article 487 del Codi penal queda redactat de la manera següent:

«Ha de ser castigat amb les penes d'arrest major i multa de 30.000 a 150.000 pessetes el qui deixi de complir els deures legals d'assistència inherents a la pàtria potestat, la tutela o el matrimoni, en els casos següents:

1r Si abandona maliciosament el domicili familiar.

2n Si l'abandonament dels seus deures legals d'assistència té per causa la seva conducta desordenada.

El qui deixi de prestar l'assistència indispensable per al manteniment dels seus descendents menors i incapaços per al treball, o dels seus ascendents o cònjuge que es trobin necessitats, a no ser, respecte de l'últim, que estiguin separats per causa imputable al cònjuge esmentat, ha de ser castigat amb la pena d'arrest major en el seu grau màxim i multa de 30.000 a 300.000 pessetes.

En tot cas, el tribunal pot acordar la privació del dret de pàtria potestat o de tutela que tingui el reu.

El delictes previst en aquest article s'ha de perseguir amb la denúncia prèvia de la persona ofesa o, si s'escau, del Ministeri Fiscal.

El perdó exprés o presumpte de l'ofès extingeix l'acció penal. El perdó esmentat, escoltat el fiscal, necessita ser aprovat pel tribunal competent.»

Dos. S'incorpora al capítol III, del títol XII, del llibre II, del Codi penal un nou article 487 bis, amb el contingut següent:

«El qui deixi de pagar durant tres mesos consecutius o sis mesos no consecutius qualsevol tipus de prestació eco-

nòmica a favor del seu cònjuge o els seus fills, establerta en conveni judicialment aprovat o resolució judicial, en els supòsits de separació legal, divorci o declaració de nul·litat del matrimoni, ha de ser castigat amb la pena d'arrest major i multa de 100.000 a 500.000 pessetes.»

Article vuitè

U. S'incorpora al capítol III, del títol XII, del llibre II, del Codi penal un nou article 489 bis amb el contingut següent:

«Els qui utilitzin o prestin menors de setze anys per a la pràctica de la mendicitat han de ser castigats amb la pena d'arrest major.

Si per als fins del paràgraf anterior es trafica amb menors de setze anys, s'utilitza amb ells violència o intimidació, o se'ls subministren substàncies perjudicials per a la seva salut, s'ha d'imposar la pena superior en grau.

El tribunal, si ho estima oportú en consideració a les circumstàncies del menor, pot privar de la pàtria potestat o dels drets de guarda o tutela els pares, tutors o guardadors responsables d'aquests fets.

En tot cas, el Ministeri Fiscal ha d'instar l'autoritat judicial competent que adopti les mesures pertinents per a la deguda custòdia i protecció del menor.»

Dos. L'actual article 489 bis del Codi penal passa a numerar-se article 489 ter.

Article novè

Els articles 563 i 563 bis, b), del Codi penal, queden redactats de la manera següent:

«Article 563.

Els danys causats intencionadament no compresos en els articles anteriors, l'import dels quals excedeixi les 30.000 pessetes, han de ser castigats amb la pena de multa de 100.000 a 700.000 pessetes.

Quan els danys a què es refereix el paràgraf anterior siguin causats per imprudència temerària, és aplicable l'article 565 d'aquest Codi únicament quan la quantia dels danys esmentats excedeixi la quantia de l'assegurança obligatòria. Les infraccions a què es refereix aquest apartat només són perseguibles amb la denúncia prèvia del perjudicat i, si no n'hi ha, dels seus hereus o representant legal. El Ministeri Fiscal pot denunciar en els casos que consideri oportú, en defensa de la persona ofesa, si aquesta és completament desvalguda.

Article 563 bis, b).

Ha de ser castigat amb la pena d'arrest major o multa de 100.000 a 1.000.000 de pessetes:

1r El qui lliuri, amb qualsevol finalitat, xec o taló de compte corrent sense que en la data consignada al document existeixi a favor seu disponibilitat de fons suficients en poder del lliurat per fer-lo efectiu.

2n El qui, havent lliurat un xec o taló amb provisió, retiri els fons o part d'aquests, impeding-ne el pagament.

3r El prenedor de l'efecte que el lliuri a un altre amb qualsevol fi, sabent la seva falta de cobertura.

No obstant el que disposen els números anteriors, queda exempt de responsabilitat penal el lliurador del xec o taló que faci efectiu el seu import en el termini de cinc dies comptats a partir de la data de la seva presentació al cobrament.

El que disposa aquest article s'entén sens perjudici de castigar el fet com correspongui si constitueix un altre delictes més greu.»

Article desè

L'article 565 del Codi penal queda redactat de la manera següent:

«El qui per imprudència temerària executi un fet que, si hagués dol, constituïria delictes, ha de ser castigat amb la pena de presó menor.

Quan es produeixi mort o lesions amb els resultats previstos als articles 418, 419 o 421.2n, a conseqüència d'imprudència o de negligència professional, s'han d'imposar en el seu grau màxim les penes assenyalades en aquest article. Les penes esmentades es poden elevar en un o dos graus, segons el parer del tribunal, quan el mal causat sigui d'extrema gravetat.

Les infraccions penades en aquest article, comeses amb vehicles de motor, comporten la privació del permís de conducció per un temps de tres mesos i un dia a deu anys.

El que disposen els dos primers paràgrafs d'aquest article no té lloc quan les penes previstes en aquest són iguals o superiors a les del corresponent delictes dolós; en aquest cas els tribunals han d'aplicar la immediata inferior a aquesta última en el grau que estimin convenient.

En l'aplicació d'aquestes penes els tribunals han de procedir segons el seu prudent arbitri, sense subjectar-se a les regles prescrites a l'article 61.»

Article onzè

L'article 48 del Codi penal queda redactat de la manera següent:

«Qualsevol pena que s'imposi per un delictes o falta comporta la pèrdua dels efectes que provinguin d'aquests i dels instruments amb què s'hagin executat. Els uns i els altres han de ser decomissats, llevat que pertanyin a un tercer no responsable del delictes. Els que es decomissin s'han de vendre, si són de lícit comerç, i el seu producte s'ha d'aplicar a cobrir les responsabilitats del penat, i, si no ho són, se'ls ha de donar la destinació que disposin els reglaments, o, si no n'hi ha, s'han d'inutilitzar.

Quan els efectes i instruments referits no siguin d'il·lícit comerç i el seu valor no tingui proporció amb la natura i gravetat de la infracció penal, el jutge o tribunal pot no decretar el comís o decretar-lo parcialment.»

Article dotzè

L'article 408 del Codi penal queda sense contingut.

Article tretzè

Els articles 509 i 546 bis, b), del Codi penal queden redactats de la manera següent:

«Article 509.

El qui tingui en el seu poder espanyaportes o altres instruments destinats especialment a executar el delictes de robatori ha de ser castigat amb la pena d'arrest major. S'ha d'imposar la mateixa pena als qui fabriquin els instruments esmentats. Si són manyans, se'ls ha d'aplicar la pena de presó menor.

Article 546 bis, b).

S'ha d'imposar la pena de presó major i multa de 250.000 a 5.000.000 pessetes als propietaris, gerents o encarregats de botigues, magatzem, indústria o establiment obert al públic que realitzin el delictes previst a l'article anterior i al servei del qual posin els establiments esmentats.»

Article catorzè

U. Queden suprimits:

1r La pena de reprensió privada en l'escala general de penes de l'article 27 del Codi penal, i
2n El paràgraf segon de l'article 89 del Codi penal.

Dos. Els següents articles del Codi penal queden redactats de la manera següent:

«Article 69 bis, paràgraf segon.

Queden exceptuades del que disposa el paràgraf anterior les ofenses a béns jurídics eminentment personals, llevat de les constitutives d'infraccions contra l'honor i la llibertat sexual; en aquest cas, s'ha d'atendre a la natura del fet i del precepte infringit per aplicar o no la continuïtat delictiva.

Article 338 bis, paràgraf primer.

Se substitueix la paraula «honestedat» per «llibertat sexual».

Article 452 bis, a), 2n

Se substitueix l'expressió «desitjos deshonestos» per «desitjos sexuals».

Se substitueix l'expressió «persona de més de vint-i-tres anys» per «persona de més de divuit anys».

Article 452 bis, b).

Se substitueix l'expressió «desitjos deshonestos» per «desitjos sexuals» a l'apartat 2n de l'article.

Se substitueix als apartats 1r, 2n, 3r i 4t del mateix article la referència a vint-i-tres anys per la referència a divuit anys.»

Article quinzè

Els articles del Codi penal que se citen a continuació queden redactats de la manera següent:

«Article 57 bis, b), 2.

La menció a "lesions dels articles 418, 419 i 420, números 1r i 2n, del Codi penal"; continguda al final del segon punt del número esmentat, se substitueix per la de "lesions dels articles 418, 419 i 421 del Codi penal".

Article 139, 2n

Sempre que el delictes vagi acompanyat d'assassinat o homicidi o d'alguna de les lesions a què es refereixen els articles 418, 419 i 421.

Article 204 bis, paràgraf segon.

Si amb el mateix fi executen algun dels actes penats a l'article 582, paràgraf segon, el fet s'ha de considerar delictes i han de ser castigats amb les penes de presó menor en els seus graus mínim a mitjà i inhabilitació especial. Quan els actes executats siguin alguns dels previstos a l'article 585, el fet s'ha de considerar igualment delictes i ha de ser castigat amb les penes d'arrest major i suspensió.

Article 233, paràgraf primer.

El qui atempti contra un ministre en l'exercici de les seves funcions o en ocasió d'aquestes, encara que hagi cessat en aquestes, incorre en la pena de reclusió major en el seu grau màxim si a conseqüència del fet resulta

mort o lesions de les compreses als articles 418, 419 o 421, i en la de reclusió major en els altres casos.

Article 411, paràgraf últim.

Quan a conseqüència d'avortament o de pràctiques abortives realitzades en dona no encinta, pensant que està embarassada, o per utilitzar mitjans inadequats per produir l'avortament, resulta la mort de la dona o se li causa alguna de les lesions a què es refereix el número 2n de l'article 421, s'ha d'imposar la pena de reclusió menor, i si se li causa qualsevol altra lesió greu, la de presó major.

Article 501, números 2n, 3r i 4t

2n S'ha d'imposar la mateixa pena quan el robatori vagi acompanyat de violació o d'alguna de les lesions previstes a l'article 418.

3r Amb la pena de reclusió menor, quan el robatori vagi acompanyat d'alguna de les lesions previstes als articles 419 o 421, 2n, si bé en aquests últims supòsits la pena no ha d'excedir el grau mitjà.

4t Amb la pena de presó major, quan amb motiu o ocasió de robatori es causi homicidi culpós, s'infereixin tortures, es prenguin ostatges per facilitar l'execució del delicte o la fuga del culpable o quan el robatori vagi acompanyat de les lesions a què es refereix l'article 420.»

Article setzè

Els límits econòmics i quanties de multes consignades als articles següents queden modificats així:

«a) El límit econòmic de 30.000 pessetes assenyalat a l'article 28 s'eleva a 100.000 pessetes.

b) La quantia de les multes establertes als articles que s'esmenten en els números següents s'entenen modificades per les que s'expressen:

1r La pena de multa de 30.000 a 300.000 pessetes establerta a l'article 74, per la de 100.000 a 1.000.000 de pessetes.

2n La pena de multa de 30.000 a 60.000 pessetes, establerta als articles 184, 191, 240, 309, 311, 322, primer paràgraf; 326, segon paràgraf; 364, número 2n; 367, 478, segon paràgraf; 480, 482, 489 bis i 517, segon paràgraf, per la de 100.000 a 200.000 pessetes.

3r La pena de multa de 30.000 a 150.000 pessetes, establerta als articles 188, 189, 191, número 2; 192, 196, 197, 208, 210, 232, últim paràgraf; 235 bis, 237, 240, 246 bis, 247, 275, 277, 278, 279 bis, primer paràgraf; 281, 282, 292, 300, 301, 312, 320, 322, segon paràgraf; 323, 324, 325, 327, segon paràgraf; 338, 339, 340, 341, 342, 343, 343 bis, 348 bis a), 360, 361, 364, número 1r; 365, 366, 368, 369, 371, 372, 373, 374, 376, 377, 380, 382, 390, 404, 422, 431, 452 bis a); 452 bis b); 459, segon paràgraf; 478, primer paràgraf; 487 primer paràgraf; 488, 490, 493, 497 bis, incís primer; 497, segon paràgraf; 498 i 546 bis c), per la de 100.000 a 500.000 pessetes.

4t La pena de multa de 30.000 a 300.000 pessetes establerta als articles 165, paràgraf primer; 165 bis, 165 bis a), paràgraf primer; 166, 167, paràgraf segon; 168, 169, 172, 175, 177, 177 bis, 188, 190, 195, primer paràgraf; 201, 202, 204, 232, primer paràgraf; 244, 249 bis, 266, 295, 296, 302, 303, 310, 321, 326, primer paràgraf; 327, primer paràgraf; 329, 332, 338 bis, 345, 351, 379, 415, segon i tercer paràgrafs; 431, paràgrafs primer i segon; 432, 436, 454, 459, primer paràgraf; 468, 470, 486, 487, segon paràgraf; 489, 492 bis, 496, 499, 516 bis, 537, 560 i 561, per la de 100.000 a 1.000.000 de pessetes.

5è La pena de multa de 30.000 a 600.000 pessetes establerta als articles 238, número 3r; 279 bis, segon paràgraf; 416, 452 bis d); 460, 497 bis, incís segon; 497, primer

paràgraf; 499 bis, 534, 534 bis a), 545 i 546 bis a), primer paràgraf, per la de 100.000 a 2.000.000 de pessetes.

6è La pena de multa de 30.000 a 1.500.000 pessetes establerta als articles 132, 198, 223, 291, 346, paràgraf tercer; 540, 542 i 544, per la de 100.000 a 5.000.000 de pessetes.

7è La pena de multa de 30.000 a 3.000.000 de pessetes establerta als articles 148 bis i 200, per la de 100.000 a 10.000.000 de pessetes.

8è La pena de multa de 30.000 a 6.000.000 de pessetes establerta a l'article 344 ter, primer paràgraf, per la de 100.000 a 20.000.000 de pessetes.

9è La pena de multa de 50.000 a 1.000.000 de pessetes establerta a l'article 347 bis, paràgraf primer, per la de 175.000 a 5.000.000 de pessetes.

10è La pena de multa de 50.000 a 1.500.000 pessetes establerta a l'article 534 bis b) 1, per la de 175.000 a 5.000.000 de pessetes.

11è La pena de multa de 50.000 a 3.000.000 de pessetes establerta a l'article 534 bis b) 2, per la de 175.000 a 10.000.000 de pessetes.

12è La pena de multa de 75.000 a 150.000 pessetes establerta a l'article 242, per la de 250.000 a 500.000 pessetes.

13è La pena de multa de 75.000 a 750.000 pessetes establerta a l'article 174, per la de 250.000 a 2.500.000 pessetes.

14è La pena de multa de 75.000 a 1.500.000 pessetes establerta a l'article 415, primer paràgraf, per la de 250.000 a 5.000.000 de pessetes.

15è La pena de multa de 75.000 a 3.000.000 de pessetes establerta a l'article 238, número 2n, per la de 250.000 a 10.000.000 de pessetes.

16è La pena de multa de 150.000 a 750.000 pessetes establerta als articles 174 bis a) i 174 bis b), per la de 500.000 a 2.500.000 pessetes.

17è La pena de multa de 150.000 a 6.000.000 de pessetes establerta a l'article 238, número 1r, per la de 500.000 a 20.000.000 de pessetes.

18è La pena de multa de 500.000 a 1.000.000 de pessetes establerta a l'article 350 bis, per la de 1.500.000 a 3.000.000 de pessetes.

19è Les penes de multa establertes als articles 180, 297, 331, 337, 375, 385, 386, 387, 392, 395, primer paràgraf; 397, 398, últim paràgraf; 401, 402, 517, primer paràgraf; 518, 536, 539, 546 i 562 tenen com a límit mínim el de 100.000 pessetes.

Article dissetè

Les rúbriques del títol IX del llibre II del Codi penal i del capítol primer del títol esmentat són respectivament: «Dels delictes contra la llibertat sexual» i «De la violació i de les agressions sexuals».

Article divuitè

Els articles del Codi penal que se citen a continuació queden redactats de la manera següent:

«Article 429.

La violació ha de ser castigada amb la pena de reclusió menor.

Comet violació el qui tingui accés carnal amb una altra persona, sigui per via vaginal, anal o bucal, en qualsevol dels casos següents:

1r Quan s'usi força o intimidació.

2n Quan la persona es trobi privada de sentit o quan s'abusi de la seva alienació.

3r Quan sigui menor de dotze anys complets, encara que no concorri cap de les circumstàncies expressades en els dos números anteriors.

Article 430.

Qualsevol altra agressió sexual no prevista a l'article anterior, realitzada amb la concurrència d'alguna de les circumstàncies expressades en aquest, ha de ser castigada amb la pena de presó menor. La pena ha de ser la de presó major si l'agressió consisteix en introducció d'objectes o quan es faci ús de mitjans, modes o instruments brutals, degradants o vexatoris.

Article 436.

S'ha d'imposar la pena de multa de 30.000 a 300.000 pessetes al qui cometi qualsevol agressió sexual, quan concorrin les mateixes circumstàncies que les establertes als dos articles precedents.

Article 443.

Per procedir pels delictes de violació, agressions sexuals, estupre i rapte és suficient amb denúncia de la persona ofesa o de l'ascendent, representant legal o guardador de fet, per aquest ordre, o del Ministeri Fiscal quan es tracti de menors o incapaços.

En aquests delictes el perdó de l'ofès o del representat legal o guardador de fet no extingeix l'acció penal ni la responsabilitat d'aquesta classe.

Article 446.

Els compresos a l'article precedent i qualssevol altres reus de corrupció de menors en interès de tercer han de ser condemnats també a la interdicció del dret de tutela. Quan l'autoritat governativa tingui coneixement de l'existència d'un menor d'edat que es trobi en estat de prostitució o corrupció, sigui per la seva voluntat o no, però amb anuència de les persones que sobre ell exerceixin autoritat familiar o eticosocial o de fet, o no en tingui, o aquestes el tinguin en abandonament i no s'encarreguin de la seva custòdia, ho ha de comunicar immediatament a l'entitat pública que en el territori respectiu tingui encomanada la protecció de menors i al Ministeri Fiscal, perquè actuïn de conformitat amb les seves respectives responsabilitats.»

Article dinovè

El capítol vuitè del títol VII del llibre II del Codi penal queda redactat de la manera següent:

«CAPÍTOL VIII**De les limitacions a la llibertat sexual****Article 383.**

Ha de ser castigat amb la pena d'inhabilitació especial el funcionari públic que sol·liciti sexualment a una persona que per a si mateixa o per al seu cònjuge o persona a qui es trobi lligada de forma permanent per anàloga relació d'afectivitat, ascendent, descendent, germà, o afí en els mateixos graus, tingui pretensions pendents de resolució d'aquell, o sobre les quals hagi d'evacuar informe o elevar consulta al seu superior.

Article 384.

El funcionari de presons que sol·liciti sexualment a una persona subjecta al seu guarda ha de ser castigat amb la pena de presó menor.

Incorre en la mateixa pena quan la persona sol·licitada sigui ascendent, descendent, germà o afí en els mateixos graus, de persona que tingui sota la seva guarda. Incorre, així mateix, en aquesta pena quan la persona sol·licitada

sigui cònjuge de persona que tingui sota la seva guarda o es trobi lligada a aquesta de forma permanent per anàloga relació d'afectivitat.

En tot cas, incorre, a més, en la pena d'inhabilitació especial.»

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Primera.-1. Els processos civils, sigui quina sigui la seva quantia, relatius a la indemnització dels danys i perjudicis ocasionats amb motiu de la circulació de vehicles de motor, s'han de decidir en judici verbal.

2. En tot cas, és competent per conèixer del judici el jutge de primera instància del lloc en què s'hagin causat els danys, qui ha d'examinar d'ofici la seva pròpia competència territorial.

3. El jutge, d'ofici o a instància de part, pot sol·licitar de les autoritats corresponents els atestats que hagin instruït i els informes que consideri oportuns.

4. Per interposar recurs d'apel·lació contra la resolució que posi fi als processos a què es refereix aquesta disposició, el condemnat al pagament de la indemnització ha d'acreditar haver constituït dipòsit a l'establiment destinat a l'efecte de l'import de la condemna que se li hagi imposat incrementat amb els interessos i recàrrecs exigibles.

Segona.-1. En els processos a què es refereix la disposició anterior, quan la part apel·lada sol·liciti l'execució provisional de la sentència a l'empara del que disposa l'article 385 de la Llei d'enjudiciament civil, el jutge hi ha d'accedir encara que no s'ofereixi la constitució de fiança, si bé en aquest cas l'execució s'ha de limitar a la part de la condemna de la qual hagi de respondre l'assegurador. No obstant això, no s'ha de lliurar a l'apel·lat l'import de la condemna fins que no s'hagi resolt el recurs d'apel·lació, mentre no presti la fiança o aval bancari a què es refereix l'article 385 de la Llei d'enjudiciament civil, i queda mentrestant en dipòsit a l'establiment destinat a l'efecte.

2. El perjudicat pot obtenir l'execució de la sentència de primera instància quan sigui ell mateix qui hagi interposat el recurs d'apel·lació.

Tercera.-Les indemnitzacions que hagin de satisfer els asseguradors com a conseqüència de l'assegurança de responsabilitat civil derivada de la circulació de vehicles de motor reporten un interès anual del 20 per 100 a favor del perjudicat des de la data del sinistre, si no són satisfetes o consignades judicialment dins dels tres mesos naturals següents a aquella data.

El que disposa el paràgraf anterior no és aplicable al Consorci de Compensació d'Assegurances quan respongui com a fons de garantia.

Quarta.-Quan existint denúncia o reclamació del perjudicat s'incoï un procediment penal per fets constitutius d'infraccions previstes i penades als articles 563, paràgraf segon, 586 bis i 600 del Codi penal poden comparèixer a les diligències penals que s'incoïn i mostrar-se part tots els altres implicats en els mateixos fets que es considerin perjudicats, encara que la quantia dels danys que reclamin no excedeixi la quantia de l'assegurança obligatòria.

Cinquena.- Les infraccions previstes fins a l'entrada en vigor d'aquesta Llei als articles 576, 2n i 3r; 577, 3r, 4t, 7è i 8è, i 584, 7è, del Codi penal continuen vigents amb el caràcter d'infraccions administratives i amb la sanció pecuniària assenyalada al Codi esmentat, i s'autoritza el Govern perquè per reial decret actualitzi les sancions esmentades, d'acord amb les circumstàncies actuals econòmiques i socials i les harmonitzi amb les previstes a la legislació sanitària i sobre consum.

La mateixa previsió s'aplica respecte d'allò disposat fins a l'entrada en vigor d'aquesta Llei orgànica als articles 572, 1r, i 578 del Codi penal.

Les faltes que fins a l'entrada en vigor d'aquesta Llei apareixien als articles 568 i 570, 1r, 2n, 3r i 4t, del Codi penal poden ser sancionades amb les multes fins aleshores previstes al Codi esmentat d'acord amb el procediment regulat als articles 133 a 137 de la Llei de 17 de juliol de 1958.

Sisena.- Fins a l'1 de gener de 1993 no és exigible als membres de la carrera judicial el requisit a què es refereix l'article 311.2 de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, d'haver prestat tres anys de serveis efectius com a jutges per accedir a la categoria de magistrat en els dos primers casos a l'apartat 1 del precepte esmentat.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Primera.—Mentre subsisteixin els jutjats de districte, són aquests els competents per conèixer dels processos a què es refereix la disposició addicional primera.

Segona.—La tramitació dels processos iniciats abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei per fets que resulten per aquesta despenalitzats o sotmesos al règim de denúncia prèvia continua fins a la seva normal terminació, llevat que el legitimat per a això manifesti expressament no

voler exercir les accions civils que l'assisteixin, cas en què s'ha de procedir a arxivar les actuacions, amb el vistiplau del Ministeri Fiscal.

Si continua la tramitació, el jutge ha de limitar el contingut de la decisió al pronunciament sobre responsabilitats civils i costes, i ha d'ordenar l'execució d'acord amb el que disposa la Llei d'enjudiciament criminal.

DISPOSICIÓ FINAL

El que estableixen les disposicions addicionals primera a cinquena i les transitòries té caràcter de Llei ordinària.

Per tant, mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei orgànica i que la facin complir.

Palau de la Zarzuela, Madrid, 21 de juny de 1989.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
FELIPE GONZÁLEZ MÁRQUEZ